

**Силабус курсу
«Еристика»**

Освітній ступінь: бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітньо-професійна програма «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів – 4
Рік підготовки, семестр – IV рік, II семестр
Компонент освітньої програми: вибіркова
Дні занять: згідно розкладу занять
Консультації: згідно розкладу індивідуальної роботи
Мова викладання: українська

Керівник курсу:	Кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільних наук – Поперечна Галина Антонівна
E-mail викладача:	hap190962@tnpu.edu.ua
Сторінка викладача	http://tnpu.edu.ua/faculty/history/poperechna-galina-anton-vna.php?clear_cache=Y
Сторінка курсу в Moodle	http://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=22

Анотація дисципліни

Курс «Еристика» знайомить студентів з предметом та історією еристики, видами суперечок, дискусією як ідеальною моделлю суперечки, надає знання про аргументацію і її складники за формою, схемою та структурою, розкриває сукупність правил аргументативного міркування та типові помилки при їх порушенні, прийоми впливу щодо точки зору, аргументів та процедури суперечки.

Метою курсу є: забезпечення стійкої системи знань з теорії еристики, видів суперечок, що сприятиме вдосконаленню навичок аналізу та побудови аргументації, проведенню суперечок різних типів, розвиток навичок збирання та інтерпретації інформації для побудови аргументації, вміння будувати правильні міркування, робити обґрунтовані висновки з наявної інформації, досягнення студентами належного рівня поєднання культури мислення з високоякісним мовленням, розвиток комунікативних навичок, необхідних для успішної діяльності аналітика.

Основні завдання: вдосконалювати володіння навичками роботи з фаховою літературою, управління інформацією, сформувати навички побудови і презентації аргументів на захист власної точки зору та критики позицій інших учасників суперечки, розвивати самостійність, самокритичність та гнучкість мислення, критичне ставлення до подій та явищ, володіння основами професійної етики і мовленнєвої культури.

Зміст дисципліни «Еристика» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців спеціальності 033 Філософія, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент:

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Предмет та історія світової еристики			
2 / 2	1. Предмет еристики	Розуміти особливості еристики як науки, сутність суперечки, її логічні, семіотичні та психологічні характеристики, роль основних учасників: пропонента, опонента, аудиторії, розрізняти позитивні та негативні точки зору, типи суперечок.	Питання, тести, завдання
2 / 2	2. Історія еристики	Знати ідейні витоки мистецтва суперечки, їх моделі у давньогрецькій культурі, роль майєвтики у процесі ведення суперечки, внесок наступних епох у розвиток еристичного знання та її сучасний стан.	Питання, тести, реферат
2 / 2	3. Види суперечок	Розрізняти типи суперечок в залежності від типів розходження в думках: одиничні та множинні, змішані, незмішані; вміти відрізняти головне розходження в думках від другорядних, знати суть і призначення критичної дискусії та стадій її розвитку.	Питання, тести, завдання
2 / 2	4. Поняття про аргументацію. Складники аргументації	Мати поняття про аргументацію, вміти використовувати емпіричну і теоретичну аргументації, визначати точку зору і аргументи, їх індикатори та вимоги до них, аналізувати вербальний та невербальний контексти промовляння, засвоїти алгоритм аналізу аргументації.	Питання, письмові завдання, експрес тести
2 / 2	5. Контекст аргументації	Аналізувати спосіб зв'язку висловлювань у структурі міркування, розрізняти дедуктивні та правдоподібні міркування, вміти застосовувати форми і методи дедуктивних міркувань з дотриманням їх законів і правил.	Питання, задачі, тести
2 / 4	6. Форми аргументації	Розрізняти види правдоподібних міркувань, засвоїти зміст і пособи побудови повної, популярної та наукової індукції, правила побудови індуктивної аргументації, вміти застосовувати форми міркувань за аналогією з дотриманням правил їх побудови.	Питання, задачі, тести
Змістовий модуль 2. Схема та структура аргументації			
2 / 2	7. Структура аргументації	Розрізняти просту (одиничну) та складну аргументації, знати структуру	Питання, завдання,

		аргументації та її типи, вміти застосовувати підрядну, сурядну та множинну аргументації, працювати з різними рівнями складності структури аргументації, засвоїти алгоритм визначення структури аргументації.	тести
2 / 2	8. Правило логічності	Розуміти поняття логічно правильної аргументації, засвоїти випадки порушення правила логічності в умовно-категоричних та розділово-категоричних дедуктивних міркуваннях, уникати помилок, поширених в індуктивних та міркуваннях за аналогією.	Питання, завдання
2 / 2	9. Правила та помилки в суперечках	Знати та вміти характеризувати основні правила ведення суперечки, розуміти суть, аналізувати конкретні випадки і обставини типових помилок порушення правил суперечки, уникати їх в процесі аргументації.	Питання, завдання, термінологічний диктант
4 / 2	10. Прийоми впливу в суперечках	Мати поняття про коректні та некоректні прийоми, розрізняти вплив і маніпулювання, розуміти мету і завдання впливу, знати види і особливості застосування мовного впливу, софізмів, тактичних прийомів, прийомів психологічного впливу, невербальних прийомів.	Питання, тести, завдання
- / 2	11. Аналіз аргументативного тексту	Вміти практично визначати тип суперечки, здійснювати аналіз її аргументації, аналізувати форму і структуру аргументації, оцінювати її правильність, помічати порушення правил та характеризувати допущені помилки.	Питання, практикум

Формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 2	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями та інноваційними технологіями.
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність до проведення аналітичних і наукових досліджень на відповідному рівні.
ЗК 6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10	Здатність до самоорганізації та автономної роботи.
ЗК 12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності.
ЗК 13	Здатність креативно мислити та генерувати нові ідеї.
	Спеціальні (фахові) компетентності
СК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань.
СК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
СК 8	Здатність оперувати філософською і конкретно-науковою термінологією для розв'язання професійних завдань.
СК 9	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності філософські та конкретно-наукові методи і підходи.
СК 12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
СК 14	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності; вміння обирати ефективну стратегію комунікативної поведінки та спілкування у процесі професійної діяльності.
СК 16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.

Програмні результати навчання:

ПРН 8	Оперувати основними філософськими, економічними, соціологічними, політичними методами і підходами, розуміти етико-практичну значущість філософського та соціально-гуманітарного знання у здійсненні аналітичної діяльності.
ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 12	Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано; використовувати технології ефективного спілкування і раціональної поведінки у професійній комунікації.
ПРН 13	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН 14	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері аналітичної діяльності або навчання.
ПРН 15	Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності і вирішення можливих конфліктних ситуацій та вміння планувати, організовувати й аналізувати міжособистісну взаємодію у процесі професійної комунікації.
ПРН 18	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну

	інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури і електронних баз та критично аналізувати, класифікувати, систематизувати й інтерпретувати її.
--	---

Література

Основна

1. Касавець Р. С. Ораторське мистецтво : посібник. Київ : Алерта, 2014. 238 с.
2. Хоменко І. В. Еристика: мистецтво полеміки. Київ : Центр учбової літератури, 2001.
3. Хоменко І. В. Еристика: Підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 280 с.

Додаткова література

1. Алексеев А.П. Аргументация. Познание. Общение. М.: Изд. Моск. университета, 1991. 150с.
2. Античные риторика. /ред. А. А. Тахо-Годи. Москва, изд. Московского университета, 1978. 352 с.
3. Аристотель. О софистических опровержениях. / Аристотель. Соч. В 4-х т. Т. 2. Москва: Мысль, 1978. С. 533 – 593.
4. Барт Р. Семиотика. Поэтика (Избранные работы). Москва, Прогресс, 1989. 616 с.
5. Борг Джеймс. Мистецтво говорити. Київ : Фабула, 2019. 304 с.
6. Брутян Г.А. Аргументация. Ереван: Изд-во АН АССР, 1984. 105 с.
7. Бэкон Ф. Новый Органон. Бэкон Ф. Сочинения в двух томах. М.: Наука, 1978. Т.1. С. 5 – 214.
8. Джерас Т., Маккі Р. Сторіноміка: маркетинг у пострекламну епоху. Київ : Віват, 2019. 240 с.
9. Еемеерен Ф. Х. ван, Гроотендорст Р., Хенкенмас В. Н.. Аргументация: анализ, проверка, представление. Учебное пособие. Санкт-Петербург, 2002.
10. Еемеерен Ф. Х. ван, Гроотендорст Р., Хенкенмас В. Н. Речевые акты в аргументативных дискуссиях. . Санкт-Петербург, 1994.
11. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів : Літопис, 2004. 384 с.
12. Еко У. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки. Тернопіль :Мандрівець, 2007. 224 с.
13. Ивлев Ю.В. Теория и практика аргументации: учебник для студентов вузов. М: Проспект, 2009. 288 с.
14. Кушнір Р. О. ВЕЛИКИЙ ОРАТОР, або як говорити так, щоб вам аплодували стоячи. Дрогобич : Коло, 2013. 256 с.
15. Лівін Марк. Сторітелінг для очей, вух і серця. Київ : Наш формат, 2020. 184с.
16. Пандапас Р. Харизма лідера. Феномен харизми від А до Я. Київ : Моноліт – Bizz, 2018. 296 с.
17. Паскаль Б. О геометрическом уме и об искусстве убеждать // Логика и риторика. Минск, 1997. С. 209 – 235.
18. Пелен Ш. Філософія впевненості в собі. Київ : Vivat, 2019. 192 с.
19. Поварнин С. И. Спор. О теории и практике спора. Санкт-Петербург, 1996.
20. Сопер П.Л. Основы искусства речи. М.: Прогресс-Академия, 1992. 416 с.
21. Соссюр Ф. Курс загальної лінгвістики. Київ : Основи, 1998. 324 с.
22. Стешов А. В. Как победить в споре. О культуре полеміки. Ленинград, 1991.
23. Томан І. Мистецтво говорити. Київ : Україна, 1989. 221 с.
24. Чалдині Р. Психологія впливу. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2017. 352с.
25. Шейнов В. П. Искусство убеждать. Москва, 2002.
26. Эндмюллер А., Вильгельм Т. Техники манипуляции. Распознавание и противодействие. Москва, 2005.
27. Barth E. M., Krabbe E. C. From Axiom to Dialog. — Berlin: Walter de Gruyter, 1982.
31. Johnson R. H., Blair J. A. Logical Self-Defence. United States Edition. New York: McGraw Hill Ryerson, 1994.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. ЕНМКД <http://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=22>
2. Безкоштовні електронні підручники онлайн «Гуманітарні науки» (<http://www.chitalca.html>).
3. <http://www.onu.edu.ua/ru/index.html> Сайт ОНУ ім. І.І.Мечникова.
4. <http://www.filosof.com.ua/> Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.
5. Каталог електронних бібліотек: <http://www.aonb.ru/iatp/guide/library.html>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Електронна бібліотека з філософії <http://filosof.historic.ru/>
8. Електронна бібліотека <http://elibrary.rsl.ru/>
9. Електронна бібліотека підручників <http://studentam.net/>
10. Європейська електронна бібліотека (Europeana) <http://www.europeana.eu/portal/>

Політика оцінювання

Політика щодо дедалайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика оцінювання. Враховується сума балів поточного контролю: 1 модуль - 35 балів, 2 модуль - 30 балів, практикум 35 балів. При цьому враховується присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань.

Оцінювання

Розподіл балів по темах курсу:

Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №2					Практикум		Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11			
5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	10		35	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Бали	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре

D	65-74	задовільно
E	60-64	задовільно
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Прореquisite курсу

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Еристика» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував такі дисципліни як: «Логіка», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Антична філософія», «Філософія Середньовіччя та Відродження», «Філософія Нового часу та епохи Просвітництва», «Українська філософія», «Філософський дискурс новітньої епохи», «Методологія системної аналітики»

Формат дисципліни:

Формат дисципліни змішаний (blended): до очного навчання додається електронний супровід дисципліни в системі Moodle. Blended Learning – викладання передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн-консультування тощо.